

Fuldkommen nøitralitet

Taler

Gunnar Knudsen

Dato

8 august 1914

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Ekstraordinært stortingsmøte i anledning krigsutbrudd i Europa

- 1 De forviklinger, som i løpet av faa dage har bragt største delen av Europa i krigstilstand, har ogsaa for vort lands vedkommende nødvendiggjort, at regjeringen uten Stortingets uttrykkelige samtykke har fundet at maatte foreta ekstraordinære militære forføininger sigtende til at bevare og i tilfælde forsvare
- 5 landets nøitralitet. Ogsaa paa det rent økonomiske omraade har omstændighetene medført, at ekstraordinære forføininger har maattet sættes igang. Krigstilstanden og frykten for krig har lammet verdenshandelen og derhos skræmt en stor del av almenheten til at foreta skridt, som har vanskeliggjort pengeforholdene. Dette har ogsaa bragt forvirring i landets
- 10 forsyning av den slags levnetsmidler og fornødenhetsartikler, hvorav Norge maa i stor utstrækning faa sin forsyning fra utlandet. Usund spekulation har foranlediget urimelige prisforhøielser paa de nødvendigste livsfornødenheter, saasom mel og korn samt kul og koks.
- 15 For saavidt mulig at avbøte de skadelige virkninger herav har regjeringen fundet at maatte i henhold til grundlovens § 17 istandbringe ordninger, som tilsigter institutionsmæssig at regulere tilførsel og salg av de viktigste levnetsmidler og fornødenhetsartikler.
- 20 Endvidere har regjeringen i samraad med repræsentanter for forretningsverdenen foranlediget utstedt 1 maanedes moratorium og stansning av den paagaende uttagning av guld fra Norges bank.

- Om alle disse foranstaltninger vil der for Stortinget bli forelagt utførlige
- 25 meddelelser, hvor der nærmere redegjøres for nødvendigheten og rækkevidden av de trufne forholdsregler.

30 Forholdene har allerede medført megen arbeidsledighet, og da det er at befrygte
at arbeidsstans vil indtræde i mange bedrifter, har regjeringen fundet det
nødvendig at opnævne en komite, som har til opgave at træffe forføininger til at
mildne virkningerne av den truende arbeidsløshet.

35 Vort land har hittil været holdt utenfor de krigerske forviklinger, som har sat
Europa i brand, og det har været og er regjeringens vigtigste opgave ogsaa
fremdeles at holde vort land utenfor samme. Om dette vil lykkes, faar fremtiden
vise. For tiden kan alene siges, at det er regjeringens sikre haab, at saa vil ske.

40 Ved kundgjørelse av 4de dennes er det besluttet for Norges vedkommende at
iagtta fuldkommen nøitralitet. En lignende kundgjørelse om Norges nøitralitet
var blit utfærdiget den 1ste dennes i anledning av den da utbrutte krig mellem
Serbien og Østerrike-Ungarn. I Danmark og Sverige er samtidig lignende
kundgjørelser utfærdiget.

45 Under de alvorlige forhold, hvori landet befinner sig og gaar imøte, har
regjeringen fundet at burde foranledige Stortinget sammenkaldt for at gi
meddelelse om de hittil av regjeringen trufne forføininger, for at gi
nationalforsamlingen anledning til at uttale, hvorvidt den billiger de skridt, som
regjeringen har fundet det nødvendig at foreta, samt for at faa Stortingets
50 bemyndigelse til at anvende de midler, som omstændighetene senere maatte
kræve.

Regjeringen føler sig forvisset om, at alle landets borgere er besjælet av ønsket
om og viljen til at bevare landets frihet og selvstændighet i tillid til, at forsynet,
55 som holdt sin naadige haand over Norges land og folk for 100 aar siden, ogsaa
iaar vil lede begivenheternes gang saaledes, at landet maa kunne gaa uskadt
gjennem alle vanskeligheter.

Jeg skal i tilknytning hertil referere et kommuniké, som idag blir offentliggjort
60 baade her og i Sverige, om en avtale mellem begge riker, som har været under
behandling i nogen dage og som idag har faat sin avslutning. Dette kommuniké
er saalydende:

«I anledning av at krig er utbrutt mellem flere fremmede magter, har den
65 norske og den svenske regjering gjensidig erklært som sin bestemte hensigt
under den saaledes opkomne krigstilstand, hver for sig til det yderste at

opretholde sin nøytralitet overfor alle de krigførende magter. De to regjeringer har desuten utvekslet bindende forsikringer med sigte paa at utelukke muligheten av, at krigstilstanden i Europa skulde kunne føre til, at det ene rike træffer fiendtlige forføininger mot det andet».

Endelig har jeg den ære at overbringe følgende kgl. proposition: 1) om godkjendelse av en del efter landbruksdepartementets foranstaltning truffne forføininger og 2) om bemyndigelse for regjeringen til at anvende indtil 10 millioner kroner til ekstraordinære foranstaltninger.

Kilde

Stortingstidende 1914, s. 2891-2892.

Emner

Første verdenskrig, Innlegg i Stortinget, Norge, Norsk historie, Nøytralitet, Stortingstale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/fuldkommen-noitralitet>